

Oleg CASIADI, doctor în filosofie, conferențiar universitar,
șef al Catedrei „Științe socioumane”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

ACȚIUNI POLITICE GLOBALE ANTITRAFIC - MECANISME ȘI INSTRUMENTE

Summary

Trafficking in beings is a major problem in Europe today. Annually, thousands of people, largely women and children, fall victim to trafficking for sexual exploitation or other purposes, whether in their own countries or abroad. All indicators point to an increase in victim numbers. Action to combat trafficking in human beings is receiving world-wide attention because the trafficking threatens the human right and the fundamental values of democratic societies.

Trafficking in human beings, with the entrapment of its victims, is the modern form of the old worldwide slave trade. It treats human beings as a commodity to be bought and sold, and to be put to forced labour, usually in the sex industry but also, for example, in the agricultural sector, declared or undeclared sweatshops, for a pittance or nothing at all. Most identified victims of trafficking are women but men also are sometimes victims of trafficking in human beings. Furthermore, many of the victims are young, sometimes children. All are desperate to make a meager living, only to have their lives ruined by exploitation and rapacity.

To be effective, a strategy for combating trafficking in human beings must adopt a multi-disciplinary approach incorporating prevention, protection of human rights of victims and prosecution of traffickers, while at the same time seeking to harmonise relevant national laws and ensure that these laws are applied uniformly and effectively.

Traficul de persoane constituie o problemă majoră a Europei în zilele noastre. În fiecare an, mii de persoane, în cea mai amre parte femei și copii, cad victime ale traficului pentru exploatare sexuală sau în alte scopuri, fie în propria lor țară, fie în străinătate. Toți indicatorii arată o creștere a numărului de victime. Acțiunile de combatere a traficului de persoane beneficiază de atenție la nivel global, deoarece traficul amenință drepturile omului și valorile fundamentale ale societăților democratice.

Traficul de persoane, cu atragerea în capcană a victimelor sale, reprezintă forma modernă a fostului trafic cu sclavi, practicat peste tot în lume. El tratează persoanele ca pe niște bunuri ce pot fi cumpărate și vândute, forțate să muncească, de obicei în industria sexuală, dar și în agricultură, în mici magazine, care funcționează legal sau nu, pentru un salariu de mizerie sau uneori fără nici un fel de recompensă. Cele mai multe dintre victimele identificate sunt femei, dar și bărbații sunt uneori victime ale traficului de persoane. Mai mult, o mare parte din victime sunt tineri, uneori chiar copii. Cu disperare, toate încearcă să-și ducă traiul de pe o zi pe alta, însă ajung să-și ruineze viața din cauza exploatării.

Pentru a fi eficientă, o strategie de combatere a traficului de persoane trebuie să adopte o abordare multidisciplinară și să cuprindă prevenirea.

Conceptul „trafic” nu este unul nou și a fost pentru prima dată utilizat în secolul al XVI - lea, în calitate de sinonim pentru comerț. Astfel, acest termen nu avea conotații negative. Totuși către secolul al XVII-lea, traficul a început a fi asociat cu vânzarea ilicită sau neloială a mărfurilor. Deși la începuturi prin trafic se înțelegea, în mare parte, vânzarea de droguri și arme, către secolul al XIX-lea această noțiune mai includea și comerțul cu ființe umane tratate ca bunuri și vândute în sclavie. Acest comerț „tradițional” cu sclavi a fost scos în afara legii spre finele secolului al XIX-lea. La începutul secolului XX, termenul trafic se referea de cele mai multe ori, la „comerțul de sclavi albi”, care reprezenta circulația peste frontierele internaționale a femeilor și copiilor în scopul prostituției. Doar spre finele anilor 1990, traficul a fost asociat cu prostituția și exploatarea sexuală a femeilor și copiilor.

Odată cu adoptarea Protocolului privind prevenirea, combaterea și sancționarea traficului de persoane, în special de femei și copii, adițional la Convenția ONU împotriva crimei organizate transfrontaliere, au fost incluse două elemente inovatoare în domeniul traficului. În primul rând, a fost elaborată o definiție internațională cuprinzătoare a traficului de ființe umane. În al doilea rând, și mult mai important, definiția oferită de acest *Protocol* este una destul de extinsă ca domeniu de aplicare și include munca forțată ca unul din scopurile traficului, pe lângă scopul exploatarea sexuală.

Traficul de ființe umane în 2012 a devenit una din prioritățile de bază pe agenda majorității statelor lumii. Un factor deosebit de important în cercetarea extinderii fenomenului traficului îl constituie disponibilitatea datelor statistice referitoare la traficul de persoane. Acest aspect în sine aduce anumite limite, datorate atât caracterului clandestin al acestei infracțiuni, cât și modalității aleatorii și extrem de diverse în care sunt culese și monitorizate datele la nivel național și internațional.

Consiliul Europei menționează că fenomenul traficului de persoane a ajuns să atingă proporții epidemice pe parcursul ultimului deceniu, cu o piață globală care depășește 42,5 miliarde dolari SUA. Alte surse compară aceste câștiguri cu profiturile anuale ale celor mai mari companii internaționale (Microsoft – 44,8 miliarde dolari SUA, Coca - Cola – 23,1 miliarde SUA) [1]. Un oficial european susține că traficul de ființe umane prosperă, deoarece este *mult mai ușor să treci frontierele cu oameni, decât cu droguri sau arme, astfel profiturile sunt uriașe, în timp ce riscurile rămân a fi minime*[2]. În cadrul Uniunii Europene, fenomenul traficului de persoane este cercetat în cadrul Programului *Traficul Sexual de Persoane* (STOP) [3]. Comisia Europeană administrează fonduri din programe Daphne II (Programa to combat violence against children, young people and women), care are drept scop lupta împotriva traficului de ființe umane, prin acțiuni și prevenire și combatere a traficului, precum și de asistență a victimelor acestui trafic. La nivelul Europei, Europol elaborează anual rapoarte privind crima organizată în Europa, precum și rapoarte regulate pe problema traficului de ființe umane în statele membre ale UE.

La nivel național, în Republica Moldova, au fost emise mai multe studii referitoare la fenomenul traficului de ființe umane și măsura în care este afectată

țara noastră de traficul de persoane, numărul victimelor, tipul de asistență acordată lor și nu în ultimul rând incriminarea traficului și pedepsirea traficantilor în Republica Moldova. Conform studiului realizat de către Ambasada SUA la Chișinău și Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova [4, p. 20-21], în Moldova 21% din victime sunt bărbați și 79% femei; vârsta medie a victimelor femei este de 20 de ani, iar a victimelor bărbați – de 25 de ani; educația: 17% din victime la momentul racolării aveau studii incomplete, 78% – studii medii, 5% – studii superioare incomplete; mediul de proveniență: 64% provin din mediul rural și 36% din mediu urban (6% provin din Transnistria). Cât privește traficanții, în 40% de cazuri aceștia sunt bărbați și în 60% sunt femei; dacă traficanții sunt femei, atunci vârsta medie este de 28 de ani, iar dacă este bărbat – de 32 de ani; în 86% de cazuri persoana trasă la răspundere este cetățean al Republicii Moldova, în rest fiind traficanți din Turcia, Federația Rusă, Ucraina și Israel. Ultimele tendințe ale traficului arată că Moldova devine o țară de destinație pentru victime originare din Europa de Est. În rest, în topul țărilor în care sunt exploatare victimele traficului, este condus de Turcia – exploatarea sexuală și Federația Rusă – în special exploatarea prin muncă.

O acțiune desfășurată la nivel global și de o importanță crucială în combaterea traficului de ființe umane o constituie inițiativa Oficiului Națiunilor Unite împotriva drogurilor și crimei, care a lansat în martie 2007 o Inițiativă Globală de luptă împotriva traficului de ființe umane (UN,CIFT) [5, p. 59]. Obiectivele de bază ale acestei inițiative se referă la: a) conștientizarea opiniei publice și încurajarea adoptării și implementării de politici de combatere a traficului de ființe umane; b) sporirea cunoștințelor de bază în privința traficului de ființe umane; c) construirea și consolidarea unui angajament mai puternic al parteneriatelor existente cu guvernele, comunitatea internațională, ONG-urile, sectorul privat, societatea civilă și media; d) mobilizarea resurselor care să susțină acțiuni împotriva traficului uman; e) implementarea proiectelor de combatere a traficului de ființe umane la nivel local, regional și internațional.

În sens restrâns, inițiativa UN.GIFT are drept scop [6] mobilizarea actorilor guvernamentali și neguvernamentali în eradicarea traficului de ființe umane prin: 1. reducerea vulnerabilității potențialelor victime și a cererii pentru exploatare, în toate formele sale; 2. asigurarea unei protecții și asistențe adecvate tuturor persoanelor care devin victime ale traficului uman; 3. susținerea pedepsirii eficiente a infractorilor implicați în această crimă deosebit de gravă, în același timp, respectând drepturile umane fundamentale ale tuturor persoanelor. În desfășurarea misiunii sale, UN.GIFT contribuie la sporirea cunoștințelor despre traficul de ființe umane; promovează un răspuns eficient, bazat pe respectarea drepturilor omului; sporește capacitatea actorilor guvernamentali și neguvernamentali și încurajează parteneriatele pentru acțiuni comune împotriva traficului de ființe umane.

Din comitetul coordonator al UN.GIFT fac parte: Oficiul Națiunilor Unite al Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR), Biroul Națiunilor Unite împotriva Drogurilor și a Crimei (UNODC), UNICEF, Organizația Internațională a Muncii, Organizația Internațională pentru Migrație și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

UN.GIFT are drept scop asocierea tuturor actorilor implicați în lupta împotriva traficului de ființe umane sau contribuie la asigurarea unui impact de durată ca răspuns împotriva acestui flagel global. Una din acțiunile de importanță mondială organizată în cadrul inițiativei UN.GIFT o constituie Forumul Mondial împotriva traficului de ființe umane, organizat la Viena, între 13 și 15 februarie 2008.

Una dintre Misiunile UN.GIFT pentru Asia de Sud a lansat în iunie 2007 două unități împotriva traficului de ființe umane în cadrul departamentelor de investigare a infracțiunilor din Bengalul de Vest.

Indonezia este o sursă, zonă de tranzit și țară de destinație pentru persoane traficate în scopul exploatării sexuale și muncii la negru. Victime din Indonezia sunt traficate în Malaysia, Singapore, Taiwan, Hong Kong, Brunei, Țările din Golful Persic și Australia [7]. Trafic intens se face între granițele Indoneziei pentru muncă sau exploatare sexuală [8, p. 92]. Țara este o destinație pentru unele victime traficate pentru exploatare sexuală [9, p. 96]. Guvernul din Indonezia nu respectă complect standardele minime pentru combaterea traficului de persoane, însă face eforturi semnificative în acest sens prin adoptarea unor proiecte de lege pentru protejarea copiilor împotriva traficului de persoane și pentru constituirea unei comisii și a unui tribunal anticorupție [10]. Guvernarea a elaborat amendamente în legislație și a sporit numărul personalului implicat în lupta antitrafic. Indonezia este deschisă unei cooperări multilaterale pentru combaterea traficului, dar rămân multe de făcut, mai ales în interiorul țării. O mare încercare pentru guvernare este aceea de a opri implicarea oficialilor săi în traficul de persoane. Printr-un decret prezidențial, Indonezia a adoptat un plan național de combatere a traficului de persoane, atât pentru exploatare sexuală, cât și pentru munca la negru, dar implementarea acestuia este îngreunată de lipsa resurselor. Eforturile guvernării au crescut gradul de informare a funcționarilor publici de toate nivelurile, dar informarea populației pe tema traficului rămâne insuficientă. În acest sens, autoritățile colaborează cu asociații neguvernamentale, organizând dese campanii de informare prin intermediul televiziunii, al radioului și al materialelor scrise.

Un caz contrar celor descrise în acest capitol ține de situația traficului de persoane din **Coreea de Nord**. Coreea de Nord este o țară de origine pentru persoanele traficate în vederea exploatării sexuale și a muncii forțate. Condițiile economice și politice din Coreea de Nord determină un număr mare de coreeni să părăsească țara, supunându-i riscului de a deveni victime ale traficantilor [11]. Femeile care ajung în nordul Chinei pot fi vândute ca mirese și exploatare ca prostituate. Guvernul Coreei de Nord se preocupă în mare măsură de abuzurile privind munca forțată din țară, însă mulți coreeni sunt trimiși să muncească în Rusia, în condiții de muncă forțată și exploatare, în scopul de a fi achitate datoriile guvernului Coreei de Nord către Moscova [12]. Guvernul Coreei de Nord nu respectă standardele minime pentru eliminarea traficului și nici nu face eforturi semnificative în acest sens. Coreea de Nord nu recunoaște faptul că traficul de persoane reprezintă o problemă. În realitate, guvernul profită de pe urma muncii forțate a victimelor traficate. Guvernul coreean nu ia nici o măsură pentru a împiedica traficul. Nu există legi antitrafic și nici rapoarte din care să rezulte tentativele guvernului de a acuza traficantii. Guvernul Coreei de Nord nu ia măsuri pentru protecția victime-

lor traficului. Nord-coreenii care sunt victime ale traficului și se întorc ulterior în țară riscă să fie interogați de autorități și să ajungă în închisoare.

Majoritatea agenților ONU aferente problemei traficului de ființe umane sunt îngrijorate din cauza situației curente în **Filipine**, unde traficul uman afectează în mod special copii. Filipine reprezintă sursă, tranzit și, într-o mai mică măsură, țară de destinație, pentru persoane traficate în scopul muncii forțate și al exploatării sexuale. Tradiția de a căuta șanse economice în afara granițelor țării determină mulți tineri filipinezi să riște să devină victime ale traficului. Femeile filipineze sunt traficate în scopul exploatării sexuale, spre destinații din Asia, Africa, Europa și America de Nord.

Traficanții atrag asemenea victime în străinătate, cu promisiuni false de angajare legală. Grupuri ce practică crima organizată fac trafic de persoane din China prin Filipine, însă mai puțin frecvent această țară este punct final de destinație. Există trafic intern din zonele rurale spre cele urbane. Exploatarea sexuală a copiilor din Filipine prin pornografie, Internet și turism sexual este o problemă care îngrijorează din ce în ce mai mult. Guvernul face eforturi pentru respectarea standardelor minime de combatere a traficului, recunoaște faptul că traficul este o problemă și s-a implicat, de câțiva ani, la nivel internațional, în combaterea acestuia. La solicitarea președintelui statului, o echipă specializată a Departamentului de Afaceri Externe se ocupă de trafic. În 2002 s-a semnat acordul dintre Filipine, Malaysia și Indonezia de a coopera în rezolvarea problemelor legate de infracțiuni transnaționale [13, p.48]. În ciuda fluctuațiilor economice naționale, guvernul se implică în combaterea traficului și în protecție, însă acuzarea traficantilor lasă de dorit. Mai multe agenții guvernamentale sunt implicate în eforturile de combatere a traficului. Autoritățile supraveghează plecările muncitorilor cu contracte în străinătate, pentru a-i preveni împotriva traficului [14]. De asemenea, monitorizează afacerile matrimoniale prin publicitate. Birouri guvernamentale se ocupă de campanii de informare asupra problemei muncii forțate a copiilor, exploatarea sexuală din industria hotelieră și alte afaceri legate de turism.

Referințe bibliografice:

1. Europe Herald Tribune, Council of Europe says human trafficking has reached 'epidemic proportions', 5 decembrie 2006. http://www.iht.com/articles/ap/2006/12/05/europe/EU_GEN_Greece_Trafficking.php, precum și în Nick Broomfield, Ghosts and human trafficking, http://www.channel4.com/more4/drama/g/ghostes_traffik_capaing.html, accesate în mai 2012.
2. Marta Requena, *Departamentul General pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei*, în cadrul prezentării sale la un seminar organizat în decembrie 2006 de către Ministerul Afacerilor Interne al Greciei,
3. http://www.iht.com/articles/ap/2006/12/05/europe/EU_GEN_Greece_Trafficking.php (accesat în mai 2012).
4. European Commission, STOP II – to help prevent and combat trade in human beings and all forms of sexual exploitation, http://ec.europa.eu/justice_home/funding/expired/stop/funding_stop_en.htm, accesat în mai 2012.

5. Cristina Cojocaru, L. Wiseman, Hollz, *Traficul de ființe umane. Analiza în profunzime a dosarelor penale arhivate din Republica Moldova pentru perioada anului 2004 – septembrie 2005*, Chișinău, 2006, p. 20-21.
6. United Nations Office On Drugs And Crime, UN, GIFT, *An Introduction to Human Trafficking: Vulnerability, Impact and Action*, New York, 2010, p.59, http://www.ungift.org/docs/ungift/pdf/knowledge/background_paper.pdf
7. United Nations Global Initiative to Fight Human Trafficking, <http://www.un-gift.org/unigift/en/about/goals.html>
8. Indonesia – the Situation on Human Trafficking, <http://www.humantrafficking.org/countries/indonesia>
9. UNICEF, *Childhood Under Threat: The State of the World's Children*, The United Nations Children's Fund, New York, 2006, p. 92.
10. *Ibidem*, p. 96.
11. US Embassy in Jakarta, Indonesia's Country Narrative in the U.S. Department of State 2007 Trafficking in Persons (TIP) Report, June 2007, http://jakarta.usembassy.gov/press_rel/tip07-indonesia.html
12. Irena Omelaniuk, *Trafficking in Human Beings*, United Nations Expert Group Meeting on International Migration and Development, Population Division, Department of Economic And Social Affairs, United Nations Secretariat, New York, 6-8 July 2009.
13. Human Trafficking & Modern-day Slavery, Democratic People's Republic of Korea (North Korea) <http://gvnet.com/humantrafficking/NorthKorea.htm>
14. Human Trafficking & Modern-day Slavery, Republic of the Philippines, <http://gvent.com/humantrafficking/Philippines.htm>, Philippines Against Child Trafficking, <http://philippinecampaign.wordpress.com/2007/11/09/push-and-pull-factors-of-trafficking/>, Protecting the Rights and Dignity of the Trafficked Child in South Asia, Asia ACTs Against Child Trafficking, 2007, p. 48.
15. Khaleej Times, *The stark reality of human trafficking in Philippines*, 1 March 2007, http://www.khaleejtimes.com/DisplayArticleNew.asp?col-&section-todaysfeatures&xfile-data/todaysfeatures/2007/March/todaysfeatures_March2.xml